

Poslední týden v dubnu rozděloval se cukr a to 15 kg na osobu. Dělo se tak proto, poněvadž vlaková doprava byla přerušena a bylo nebezpečí, že skladiště budou bombardována. Cukrovar ve Starém Městě byl bombardován, kde bylo zničeno velké množství cukru.

V obchodech se vyprodávali zásoby oděvů, látek a potravin bez lístků. Lid se zásobil potravinami, hlavně chlebem. Dne 26. dubna ubytovala se ve vesnici velitelství 15. pěší divize i se štábem a velitelem polního četnictva. V tu dobu posunula se fronta ze Slovenska až ke Strání, Vlčnovu, Uh. Brodu a ke Strážnici. Technická četa zřizovala polní telefonní spojení. Telefonní dráty kladeny na poli za humny směrem k Javorovci. Jednotlivé telefonní hovorny umístěny v č. 35, 37, 13 a 73. V hostinci u Brázdilů zřízeno obvaziště, kde byl také ubytován vojenský lékař. Ve vesnici vyhlášen vyjimečný stav. Muži do 35 let museli kopati na poli bunkry pro kulometry.

Dne 27. Dubna o 10 hod večer za velmi deštivého počasí přijel do vesnice odstupující oddíl německého vojska s děly a trémem. Obyvatelé již spali. Vojáci násilně se dobývali do domů a žádali ubytování pro sebe i koně, které ustájili ve stájích, kůlnách a stodolách. Vojáci od lidí požadovali teplá jídla. Druhý den ráno nařídil velitel divize, starostovi obce, že obec musí dodat pro vojsko dobytek. Starosta obce Sládek Vojtěch, úřad. Radní Ignác Ošívka za asistence důstojníka a několika vojáků, dům od domu rekvivovali hovězí a vepřový dobytek. Majitel jemuž byl dobytek odebrán, musel jej dopravit na dvůr obecního hostince č. 3, kam byl sváděn všechny dobytek. Tak bylo násilím odňato 80 kusů hovězího a 108 kusů vepřového dobytka.

Internování mužů

Týž den odpoledne vydán rozkaz, aby všichni muži od 16 do 60 let dostavili se na náves před hostinec Julia Brázdila. Toto musel vyhlásit obecní strážník Václav Magdálek. Již před vydaným nařízením obklíčili vojáci jsa ozbrojeni automaty celou vesnici, aby nikdo z vesnice nemohl uprchnouti. Jiní vojáci procházeli vesnicí a všechny muže sbírali a odváděli je na návsí. Všeho obyvatelstva zmocňovala se nepopsatelná hrůza, neboť nikdo nemohl tušit co Němci zamýšlí a co se bude dále dít. Někteří muži pokusili se o útěk do polí, ale když spatřili kordon vojáků kolem vesnice, vrátili se zpět, neboť vojáci po prchajících stříleli. Na útěku byl zastřelen 32 letý Jaroslav Magdálek z č. 29, rovnou do břicha. Všichni muži byli soustředěni na dvůr Brázdilova hostince a odtud odvedeni pod dohledem vojáků do obecné školy, kde byli internováni. Byl to smutný průvod. Každý byl bledý, tupě a rezignovaně hleděl strnule před sebe a u všech byla jedna otázka kam nás vedou a co s námi bude? U dveří školy stála ozbrojená stráž, aby nikdo nemohl prchnouti.

Nad vesnicí kroužila ruská letadla a časově ozývaly se rány z děl a výbuchy explodujících granátů, kterých na území naší obce padlo nejméně 300.

Ženy, děti a staří lidé schovaly se do krytů. V jednom krytu bylo několik rodin společně. Do krytů vzali sebou peřiny, prádlo a šaty. V domech zůstali vojáci sami. Rabovali vše co se jim hodilo. Zabíjeli drůbež, prasata a připravovali si sami stravu. Brali lidem cennosti, mouku, šatstvo, prádlo, tuky, maso. Co nesnědli vyhazovali na hnůj. Na komorách brali obilí, ve stodolách seno a slámu, nakládali na vozy a odváželi. Sebrali rolníkům vozy, koně a těmito potahy ukradené věci odváželi. Poražené vepře uvázali provazem za vůz, tak je táhli za vozem po silnici a odjížděli z vesnice jako horda lupičů. Nešetřili ani březích prasnic i tyto poráželi.

Když ustala střelba, vybíhali ženské z krytů, aby nakrmily hladový dobytek a připravily teplé pokrmy aspoň pro zimou zkřehlé a hladové děti v krytech.

Internovaným mužům ve škole bylo dovoleno jídlo donášeti. Tam se všichni bratřsky dělili o kus jídla.

Přesuny vojsk, doprava raněných a mrtvých děla se výhradně v noci. V noci z 28. na 29. dubna posunula se fronta až k obci Popovice, pak k lesu „Bukovina“ u Javorovce, pak probíhala od obce Javorovec našim územím v trati „Losky, Za žleby“ ke kříži u lip směrem na Bílovice. Tutéž noc přijela němcům od Napajedel posela i několik tanků. V noci 28. dubna o 10 hod přišel mezi zavřené muže do školy voják a z jeho rozkazu muselo jít 30 mužů do fronty kopat zákopy. V tu noc velmi přšelo. Mezi nimi byl také František Šácha č. 226, Ladislav Vrána č. 221, Ladislav Mikulka a František Omelka č. 142. Jmenovaní vyprávěli: „Když jsme vyšli ze školy museli jsme se seřadit do dvojstupu. Pak jsme obdrželi náčiní a pochodovali jsme přes dědinu za naprostého klidu, nikdo nesměl promluvit, na území obce Javorovec k lesu Bukovina. Strážný voják, který nás vedl upozornil, že kdyby se někdo pokusil o útěk, bude na místě zastřelen. Nikdo z nás nevěděl kam jdeme a co s námi bude. Všechny nás jímala hrůza a děs, neboť jsme mysleli, že nás Němci postřílí a náčiním, které jsme dostali, že si musíme vykopat předem hrob. Nikdy v životě jsme se tak vroucně nemodlili jako v tu chvíli. Jelikož Rusové a partyzáni neustále útočili, nebylo možno zákopy kopati, proto nás voják odvedl zpět do školy“.

V noci z 30. dubna na 1. května děly se neustále přesuny německých vojsk. Ustupující německé oddíly odjížděly vesnicí směrem ke Včelářům. Poslední tanky se odsunuly po půlnoci. Mezi internovanými muži ve škole panovalo rozčílení, ale sílila naděje na brzké osvobození. Kolem 3 hod odešlo poslední německé vojsko. Odešel také strážný voják od školy a při odchodu řekl: „Jste již volní a za chvíli přijde Ivan“. Čímž myslel ruské vojsko.

Muži ve škole setrvali až do rána. Nikdo nechtěl dříve odejít, poněvadž nebyla jistota zda nejsou někde ukryti němečtí vojáci.

Ustupující německé oddíly, aby zadržely postup ruských a rumunských vojsk, vyhodily ve Včelářech a v Bílovicích mosty.

Příchod Rudé armády

Kolem 7 hod ráno zaznívaly jednotlivé výstřely ve směru od Javorovce a tím dávali Rusové znamení, že se blíží do vesnice. Občané vybíhali, aby je přivítali. První do vesnice přišly přední hlídky o několika mužích. Za nimi pak větší oddíly a naposled dělostřelectvo.

Občané na důkaz vděčnosti tiskli vojákům ruce a podali jim občerstvení jídlem a pitím. Mezi nimi byli i vojáci rumunští. Menší počet ruských a rumunských vojáků ubytovalo se ve vesnici. Ostatní oddíly pronásledovaly nepřítel.